

Az európai akadémiák a biodiverzitás végzetes pusztulására figyelmeztetnek

Az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testülete (EASAC) legfrissebb tanulmányában a közelgő glasgow-i klímakonferencia, illetve a kínai biodiverzitás-csúcs előtt arra hívja fel a figyelmet, hogy az éghajlati krízis hátterében töretlenül súlyosbodik az élővilág sokféleségének krízise. Folyamatosan csökken a természetes élőhelyek kiterjedése, részben a szándékos irtás, részben az erdőtüzek miatt, aminek hatására egész életközösségek tűnnek el a Föld színéről. Az EASAC azokra a területekre hívja fel a döntéshozók és mindenki figyelmét, amelyek azonnali cselekvést igényelnek, hogy – a szervezet megfogalmazása szerint – „megóvjuk az emberiséget a legrosszabttól”.

Az EASAC az elmúlt tíz évben született tudományos eredményekből leszűrhető konklúziókat foglalta most össze, és azt az alapelvet hangsúlyozza, hogy a klímaváltozást és a biodiverzitási krízist együttesen kell kezelni, hiszen ezek nem választhatók el egymástól.

„A biodiverzitás csökkenése és a veszélyes klímaváltozás egymást erősítik, a következményeik pedig katasztrofálisak lehetnek. Ez egy egyre súlyosbodó körfolyamat” – nyilatkozta Michael Norton, az EASAC környezeti programjának igazgatója. – Ez az önmagát erősítő, káros körfolyamat nemcsak extrém időjárási helyzetekhez vezet, de hatására összeomlanak az élelmiszer-ellátási rendszerek, növekszik a veszélyes kórokozók veszélye, egyre több patogén fog állatokról emberre ugrani, és más egészségügyi hatásai is lesznek. Az idei nyár szélsőséges hőmérsékleti értékei, a szárazság, a villámárvizek és az erdőtüzek már eddig is rosszak voltak, de ami a jövőben vár ránk, valószínűleg sokkal rosszabb lesz.”

„A EASAC azért adott ki állásfoglalást a biodiverzitás válságos helyzetéről, mert a következő hónapokban két nagy nemzetközi csúcs is lesz a klímaváltozásról és a biodiverzitásról. A közelgő konferenciák világszerte a szakpolitikai irányelvek újragondolására készítették a szakértőket – mondja Báldi András, az Ökológiai Kutatóközpont munkatársa, az EASAC Környezeti Paneljének tagja. – A tanulmány készítői átnézték az elmúlt évek fontosabb tudományos eredményeit, és kigyűjtötték közülük mindazokat, amelyek a konferenciák résztvevőinek és céljaiknak fontosak lehetnek.”

A világban egyszerre számos, egymással összefüggő környezeti krízis zajlik folyamatosan.

A trópusi erdők irtása egyszerre csökkenti a biodiverzitást, a terület szénelnyelő képességét, és szabadít fel korábban megkötött szenet. Az emelkedő hőmérséklet, illetve a csapadék ezzel összefüggő változásai csökkentik a mezőgazdaság termelékenységét, a vadon élő fajokat korábbi élőhelyük elhagyására kényszerítik, ami sokszor más területek ökológiai viszonyait is felborítja, konfliktusokat okozhat az emberrel, végső soron pedig fajok kihalását idézi elő. A melegedő és savasodó óceánokban is hasonló folyamatok zajlanak le: az ökoszisztémák egyre jobban károsodnak, miközben a tengeri szervezetek fotoszintetikus aktivitása romlik.

„A biológiai sokféleség csökkenése, az ökoszisztémák degradációja, illetve a klíma változása életveszélyes folyamatok, amelyek összefüggenek, nem lehet őket elválasztani egymástól – érvel Báldi András. – A szemünk láttára alakul át a körülöttük lévő élővilág. Megjelennek nálunk is az inváziós fajok, a trópusi szúnyogok, bizonyos kaktuszok. A klímaváltozás önmagában is hatalmas problémát okoz, de ezt a biológiai sokféleség leromlása még megsokszorozza.”

Báldi András

De van lehajtó arról a sztrádáról, amely az EASAC szerint „önnön elpusztításunk felé tart”. A tudósok az ökoszisztémák megóvásának, helyreállításának és menedzselésének egyre több sikeres módját fedezik fel, amelyek révén ellenállóbbá tehetjük az életközösségeket a klímaváltozás elkerülhetetlen hatásaival szemben. A szükséges változtatások egy része a globális gazdasági rendszert érinti. A tanulmány szerzői megállapítják, hogy ha továbbra is a nemzeti gazdasági össztermék mértékét tekintjük a siker fokmérőjének, és ettől várjuk, hogy megoldást adjon az ökológiai problémákra, akkor csalódnunk fogunk. Ehelyett a kormányoknak minél gyorsabban „meg kell nyomniuk a Reset gombot”, és *olyan gazdasági rendszert kell kialakítaniuk, amely a fenntartható megoldásokat és az ökológiai szempontú viselkedést támogatja.*

A tanulmány azt a 2015-ös párizsi klímakonferencia óta általánossá vált hozzáállást is bírálja, amely a fordulópontok elkerülését tartja mindennél fontosabbnak. Az utóbbi évtizedben több küszöbértéket is kijelöltek az éghajlati csúcsok résztvevői, amelyeket nem szabad elérni, hogy a klímaváltozás kezelhető maradjon (ezek közül a legismertebb az ipari forradalom előtti értéket 1,5 Celsius-fokkal nem meghaladó átlaghőmérséklet). Csakhogy – érvelnek az EASAC kutatói – a küszöbértékek azt az illúziót keltik sokakban, hogy amíg nem érjük el őket, addig minden rendben van. Holott a háttérben folyamatos a környezet pusztulása, amely nem vár semmiféle fordulóra, hanem nap mint nap történik, és a helyzet lépésről lépésre súlyosbodik.

A tanulmány által javasolt lépések nem tekinthetők újdonságnak, hiszen a kutatók már évtizedek óta ezeket hangoztatják – de a folyamatosan gyűlő

tudományos ismeretek egyre jobban alátámasztják e beavatkozások szükségességét. *Báldi András* szerint minden eszközzel csökkenteni kell a földi ökoszisztémára nehezedő nyomást.

Különösen a sokféleség nagy részének otthont adó, úgynevezett biodiverzitási forró pontokat kell megvédeni.

Ezen élőhelyek nemcsak a leggazdagabb életközösségeket tartják fenn, de ők tekinthetők a leghatékonyabb szénelnyelő térségeknek is. Ezért a globális, illetve az európai uniós biodiverzitás-stratégia központi eleme az élőhelyek helyreállítása és a környezetkárosító gazdálkodás visszafogása. A kutatások ugyanis azt mutatják, hogy a földterületek használatának változása és a degradáció a szén-dioxid-kibocsátás negyedéért, illetve a fajszámcsökkenés 15 százalékáért felelős.

„Az EASAC tanulmánya különös hangsúlyt fektet például az élelmiszerlánc működése közben keletkező hulladék minimalizálására. Sokszor a megtermelt élelmiszer nem jut el a felhasználókhöz, és megromlik, miközben tömegek éheznek. Indiában nincs megfelelő infrastruktúra a búza tárolására, ezért évente 20 millió tonna (Magyarország teljes termelésének négyszerese) megveszendőbe – folytatja Báldi András. – Minden egyes évben a megtermelt élelmiszer 30 százalékát kidobjuk. Ha sikerülne megszüntetnünk a veszteséget, akkor ez önmagában 10 százalékkal csökkentené az emberiség által okozott szén-dioxid-kibocsátást, és 30 százalékkal kevesebb földterületen kellene intenzíven gazdálkodni.”

A teljes tanulmány [itt érhető el](#).

Válogatta: *Fonyó Istvánné*

Forrás: www.mta.hu

2030-tól nem bocsátana ki szén-dioxidot a Google

A webes konszern elszánt a cél teljesítésében.

Sundar Pichai, a Google és az Alphabet vezérigazgatója tavaly szeptemberben rendkívül ambíciózus klímavédelmi tervet jelentett be. A Google 1998-as megalapítása óta keletkezett teljes történeti szén-

dioxid-lábnyoma nulla és ezt az első jelentős vállalatként érte el. Az óriáscég távlati célja az, hogy 2030-tól már kizárólag megújuló energiaforrásokból származó áramot használjon.